

СУТНІСТЬ ТА ФАКТОРИ АСИМЕТРІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗМІН

© Кирилюк О. В., Швиданенко Г. О., 2019

Розвиток підприємства є сферою наукових інтересів економістів різних напрямів. Тому підходи до сутнісного наповнення даного поняття та її синтез з іншими термінами бізнесового середовища є різноманітними та багатограними. Аналіз поняття «розвиток підприємства» вітчизняними і зарубіжними економістами теоретиками та практиками, зокрема такими як А. Пакрухіна, Т. Надтока, С. Дунда, Ю. Погорелов, Г. Какуніна, Б. Твісс, Й. Шумпетер, О. Пушкар, В. Тридід, П. Герберт, М. Лоренц, В. Айзексон, К. Шваб, А. Лолео, Б. Гейтс, К. Моеллер, Г. Селігер, Т. Сток, М. Альберг, М. Тіммер, Б. Ван Арк, Е. Петерс, Дж. Барні, Дж. Коллінз, П. Друкер, Ф. Лалу, Дж. Вейлз, Н. Мешко, І. Малик, С. Коляденко, дав можливість сформулювати визначення, що фундаментально висвітлює ключову сутність терміна. Ми розуміємо у вузькому аспекті розвиток підприємства як стан зміни діяльності компанії за якісними і кількісними параметрами під впливом зовнішніх і внутрішніх чинників, а у більш широкому – як незворотній, закономірний процес, що є послідовною безперервною зміною кількісних та якісних станів підприємства у часі та просторі. [1]

Підприємство є складним механізмом, що утворює відкриту і гнучку економічну систему на мікрорівні загального економічного середовища, а тому його розвиток у просторі та часі неодмінно пов'язаний зі змінами всередині, а, отже, із нерівномірностями та диспропорціями складових елементів. Перебуваючи в стані рівноваги, економічна система переходить у стан спокою, що часто призводить до встановлення бар'єрів щодо її змін, тому на сьогодні, в невизначених ринкових умовах, є більш доцільним приведення економічної системи в рух. Науковці, описуючи даний процес, користуються такими поняттями як асинхронність, незбалансованість, дивергенція, нерівновага тощо. Аналіз різноманітності термінів дає змогу відстежити подібність їх внутрішніх характеристик. [2] На нашу думку, описуючи явище нерівномірності розвитку підприємства, доцільніше використовувати поняття асиметрії.

В загальному розумінні даний термін синонімізується з порушенням симетрії. Її використовують в теоріях багатьох наук – від медицини до художнього мистецтва, коли описують специфічну властивість певного об'єкта відтворювати кращу форму себе при наявних змінах, перетвореннях чи трансформаціях. Ми розглядаємо поняття асиметрії у взаємозв'язку з розвитком підприємства та розуміємо даний симбіоз, як складний процес формування унікальних ресурсних композицій на підприємстві, котрі спрямовуються на розвиток певної структурної частини компанії, що сприяє її більш прогресивнішому розвитку відносно інших, а, отже, появи економічної нерівномірності на підприємстві.

Є багато факторів, котрі є причиною прояву асиметрії розвитку на підприємстві. В рамках даних тез, звернемося до теорії просторової організації економічних систем, котра описує вплив зовнішнього середовища та трендів на ринку, як вирішального чинника змін всередині підприємства.

На сучасному етапі розвитку світова економіка поступово переходить у нову технологічну епоху – цифрову економку. В новітніх умовах та викликах, що з'являються перед підприємствами, інноваційний тип розвитку стає базовим орієнтиром у формуванні стратегії розвитку. Двигуном зростання підприємства стає інвестування, що переважно спрямовується на залучення або/та створення інновацій компанією.

Й. Шумпетер, М. Кондратьєв, Маркетті та інші прибічники теорії розвитку економіки через інноваційний розвиток, описують життєвий цикл підприємства, котре діє на сучасному ринку, як зміну Б-подібних кривих, а не лінійних хвиль (Й. Шумпетер) та «довгих хвиль» (М. Кондратьєв). Це дало змогу науковцям більш конкретніше описати траєкторію зміни технологічного способу виробництва, оскільки їх погляди ґрунтуються на ідеї, що стимулятором переходу підприємства із однієї життєвої фази розвитку в іншу є саме науково-технологічний прогрес. Кожен інноваційний процес, що відбувається в компанії, збільшує прибутковість, примножує потенціал, підвищує конкурентоздатність, що загалом справляє позитивний ефект на бізнесову діяльність та сприяє переходу компанії в новий якісний стан.

В умовах цифрової революції та швидких технологічних змін, управлінці здебільшого керуються подібними судженнями. «Полювання» за інноваціями постійно загострюється, чому сприяють процеси глобалізації та зростання впливу компаній-світових лідерів на світовому ринку. Діючи в турбулентних ринкових умовах, на підприємстві спостерігається явище асиметрії розвитку, оскільки залучення інновації в певний бізнес-процес зосереджує наявні інтелектуальні, фінансові та матеріальні ресурси на його розвиток більше, ніж інші сегменти підприємства.

Таким чином, явище асиметрії розвитку може стати як загрозою, так і перевагою. Загроза може бути спричинена концентрацією уваги на одному елементі, гальмуванням у розвитку інших, або ж нестачою ресурсного забезпечення для утримання усіх бізнес-процесів на належному рівні. Перевага можлива у разі використання інноваційно вдосконаленого сегмента підприємства як плацдарму для зростання і змін інших бізнес-процесів. Оскільки підприємство – це системний об'єкт, де всі елементи та процеси взаємопов'язані, асиметрія розвитку є неминучим процесом, що результативному управлінні має позитивний ефект для розвитку всього підприємства.

1. Швиданенко Г.О. Категоріально-понятійний аспект асиметрії розвитку підприємств в контексті технологічних змін / Г.О. Швиданенко, Кирилюк О.В. // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2018. – Вип. 3. – С.73-76

2. Федорищев Д. В. Асимметрия развития экономической системы [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dlib.rsl.ru/viewer/01003241248#?page=27>

3. Шваб К. Четвертая промышленная революция [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://loveread.ec/read_book.php?id=66348&p=1

4. Carayannis E.G. Technology management [Електронний ресурс] / Elias G. Carayannis, Jeffrey Alexander. – Режим доступу: <http://www.referenceforbusiness.com/management/Str-Ti/Technology-Management.html>.